

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par priekšlikumu attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par maksājumu piedziņas procedūras iedibināšanu

(COM(2004) 173 final/3 — 2004/0055 COD)

(2005/C 221/16)

2004. gada 6. aprīlī Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas Dibināšanas līguma 95. pantu pieņēma lēmumu konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju attiecībā uz: Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par Eiropas maksājumu piedziņas procedūras iedibināšanu

Komitejas Birojs uzdeva Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētajai nodaļai sagatavot komitejas atzinumu par šo jautājumu.

Nemot vērā jautājuma steidzamību, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja tās 414. plenārajā sesijā, kas notika 2005. gada 9. un 10. februārī (2005. gada 9. februāra sēdē), iecēla **Pegado Liz kgu** par ģenerālreferentu un pieņēma šādu atzinumu ar 73 balsīm "par" un 2 atturoties.

1. Priekšlikuma mērķis

1.1 Ar priekšlikumu attiecībā uz Regulu par Eiropas maksājumu piedziņas tiesas procedūras iedibināšanu ⁽¹⁾ Komisija turpina vairākas iniciatīvas, pakāpeniski veidojot un attīstot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, nojaucot barjeras un veicinot civilprocesu vienkāršošanu Eiropas līmenī, kā norādīts Rīcības plānā, ko 1998. gada 3. decembrī apstiprinājusi Tieslietu un iekšlietu padome ⁽²⁾.

1.2 Šis priekšlikums atbilst vienam no 2002. gada 20. decembra Zaļās grāmatas pamatmērķiem ⁽³⁾; ar citiem jautājumiem, kas attiecināmi uz otru mērķi, proti, Eiropas tiesvedības procedūras izveidi neliela apjoma prasībās, atsevišķi nodarbojas Komisija.

1.3 Lai izveidotu Eiropas maksājumu piedziņas procedūru, Komisija ir ņēmusi vērā Eiropas Parlamenta un EESK komentārus un ieteikumus attiecībā uz iepriekš minēto Zaļo grāmatu, un šobrīd iepazīstina ar regulas, kuras mērķis ir izveidot visā Eiropas Savienības teritorijā piemērojamu vienotu maksājumu piedziņas procedūru, projektu.

1.4 Šīs Komisijas iniciatīvas pamatā ir atšķirības Dalībvalstu civilprocesuālajā likumdošanā, kā rezultātā rodas augstas izmaksas un kavējumi pārrobežu prāvu izskatīšanā, kas var kļūt disproporcionāli, it īpaši gadījumos, kad tiek izskatītas lietas par neapstrīdētu parādu piedziņu.

1.5 Komisija ir nolēmusi paplašināt vienotās maksājumu piedziņas procedūras piemērojamību arī dalībvalstu līmeņa lietām, lai atbilstoši EESK atzinumam par Zaļo grāmatu nodrošinātu vienlīdzīgu pieeju visiem un lai novērstu komersantu savstarpējās konkurences izkropļošanu, vienlaicīgi nodrošinot procedūras savietojamību ar proporcionalitātes un subsidiaritātes principiem.

1.6 Tekstā skaidri norādīts, ka maksājumu piedziņas procedūra ir papildu izvēles iespēja, jo kreditors vienmēr var izvēlēties citu, formālāku procedūru, kas paredzēta attiecīgās valsts likumdošanā. Arī tas atbilst EESK atzinumam.

1.7 Definējot procedūru, Komisija rīkojās atbilstīgi zemāk norādītajiem pamatprincipiem:

- a) procedūrai jābūt iespējami vienkāršai un balstītai uz standarta veidlapu pielietojumu;
- b) netiek pārbaudīta prasības iesniegšanas nepieciešamība un lietderība;
- c) netiek prasīta dokumentāru pierādījumu uzrādīšana;

⁽¹⁾ COM(2004) 173 final; 19.03.2004.

⁽²⁾ OV C 19, 23.01.1999.

⁽³⁾ COM(2002) 746 final; 20.12.2002, ziņotājs: Von Fürstenwerth kgs (OV C 220, 16.09.2003).

- d) adekvāta atbildētāja tiesību aizsardzība;
- e) nav nepieciešama apelācija;
- f) piemērojamība un izpildes iespējamība;
- g) netiek izvirzīta obligāta prasība, lai iesaistītās puses pārstāvētu profesionāli juristi.

1.8 Komisija nodrošina arī savstarpēju informācijas apmaiņu attiecībā uz tiesām, kuru jurisdikcijā ir Eiropas maksājumu piedziņa dažādās dalībvalstīs; šī informācija ir regulāri jāatjauno un jāpapildina.

1.9 Komiteja ir gandarīta, ka arī Apvienotā karaliste un Īrija izskata iespēju pievienoties šai shēmai, tāpat kā arī vairākām iniciatīvām pagātnē. Komiteja atzīst, ka vienmērīgāka piedāvātās sistēmas funkcionēšana tiktu nodrošināta, ja Dānija nebūtu pilnībā atteikusies no regulas piemērošanas un cer, ka nākotnē tiks pārvarēti šķēršļi, kas kavē tās pilnu līdzdalību vienotā Eiropas tiesiskajā telpā.

1.10 Priekšlikuma teritoriālais apjoms var radīt zināmas grūtības tā ieviešanā. Lai pārvarētu šīs grūtības, jāņem vērā i) atsevišķu teritoriju specifiskās īpašības, kā norādīts TEC 299. pantā, un ii) pienākumus, kurus dažas dalībvalstis ir uzņēmušas šajos reģionos. Tādēļ, neskatoties uz faktisko piedziņas procedūras ieviešanu, attiecīgo valstu varas iestādēm ir jāuzdod noteiktām kompetentām institūcijām veikt šos pienākumus valsts vārdā, tādējādi apstiprinot šo iestāžu rīcības likumību.

2. Precedenti un paralēlas iniciatīvas

2.1 Jau ilgu laiku Kopienas institūcijas, ieskaitot Eiropas Parlamentu ⁽¹⁾ un EESK ⁽²⁾, izstrādā dokumentus, kuros izteikta vēlme panākt civilprocesu standartizāciju un vienkāršošanu, lai nodrošinātu ātrāku un efektīvāku tiesu varas īstenošanu.

2.2 Atbildot uz šiem apsvērumiem, kurus galvenokārt izteikuši komersanti, profesionāļi un patērētāji, arī Komisija ilgstoši apsver un izvērtē piemērotākos turpmākās rīcības veidus; īpaši nozīmīgs ir progress, kas panākts Patērētāju tiesību jomā. ⁽³⁾

2.3 No Zaļās grāmatas par Eiropas maksājumu piedziņas procedūru un par pasākumiem neliela apjoma prasību izskatīšanas procesa vienkāršošanai un paātrināšanai skaidri izriet, ka jautājums tika izskatīts, ņemot vērā potenciālo likumdošanas iniciatīvu.

⁽¹⁾ Skat. EP lēmumi A2-152/86, 13.03.1987, A3-0212/94, 22.04.1994 un A-0355/96, 14.11.1996.

⁽²⁾ Īpaši skat. atzinumus attiecībā uz Zaļo grāmatu par tiesas pieejamību patērētājiem (ziņotājs: *Ataíde Ferreira*, kgs, OV C 295, 22.10.1994) un par vienotā tirgus un patērētāju aizsardzību: iespējas un šķēršļi (ziņotājs: *Ceballo Herrero*, kgs, OV C 39, 12.02.1996).

⁽³⁾ Šajā sakarībā, lūdzm skatīt sekojošus dokumentus:

- Komisijas paziņojums par kompensācijām patērētājiem (COM(84) 692 final, 12.12.1981) un papildu paziņojums par šo pašu tēmu (COM(87) 210 final, 07.05.1987), kas ietverts Eiropas Kopienu biļetenā Nr. 2/85,
- Komisijas paziņojums par jaunu stimulu patērētāju aizsardzības politikā (COM(85) 314 final, 23.07.1985) publicēta OV C 160, 01.07.1985 numurā,
- Komisijas 1996. gada 14. februāra rīcības plāns (COM(96) 13 final),
- Komisijas paziņojums par darbību tiesas lēmumu efektīvākai saņemšanai un izpildei Eiropas Savienībā (COM(97) 609 final; 22.12.1997, publicēta OV C 33, 31.01.1998).
- Zaļā grāmata par tiesas pieejamību patērētājiem un patērētāju domstarpību risināšanu vienotajā tirgū (COM(93) 576).
- Zaļā grāmata par alternatīvu domstarpību risināšanu civiltiesību un komercietisību jomā (COM(2002) 196 final; 19.04.2002).

2.4 Šī iniciatīva ietilpst īpaši nozīmīgu pasākumu virknē, kas pēdējo gadu laikā uzsākti tieslietu sadarbības civillietu jomā ietvaros ⁽¹⁾.

2.5 2004. gada 21. aprīļa Regula (EC) Nr. 805/2004 par Eiropas maksājumu piedziņas procedūras izpildi ārpustiesas kārtībā ⁽²⁾ pelna īpašu uzmanību, izvērtējot Komisijas šībrīža piedāvājumu, jo abi teksti apskata vienas situācijas divus dažādus aspektus — nepieciešamību pēc vienkāršākas un efektīvākas civiltiesību piemērošanas vienotā tiesiskajā telpā.

3. Tiesiskie dokumenti un pamatojums

3.1 Atbilstoši vairumam šajā jomā pieņemto iniciatīvu, Komisija ir izteikusi piedāvājumu apstiprināt regulu, kā pamatojumu izmantojot Līguma 61(c) un 65. pantus.

3.2 Savā agrākajā atzinumā EESK ir atbalstījusi šīs regulas pieņemšanu, un tādējādi atbalsta arī Komisijas lēmumu.

3.3 EESK piekrīt arī Komisijas izvēlei attiecībā uz tiesisko pamatojumu, kas pārsniedz tikai formālu attiecīgo juridisko jēdzienu interpretāciju. Tas ir vienīgais veids, kā sasniegt mērķi un izveidot vienotu ES tiesisko telpu.

4. Vispārīgi komentāri

4.1 EESK atbalsta regulas projektu, kurā, kā minēts iepriekš, ir ietverta lielākā daļa tās komentāru attiecībā uz *Zaļo grāmatu par Eiropas maksājumu piedziņas procedūru un par pasākumiem neliela apjoma prasību izskatīšanas procesa vienkāršošanai un paātrināšanai*, un kuras mērķis ir ieviest tiesības, kas paredzētas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā.

⁽¹⁾ Tas ietver:

- Komisijas 1995. gada 12. maija ieteikums par maksājumu termiņiem komercdarījumos un ar to saistītais Komisijas paziņojums (OV L 127, 10.06.1995 un OV C 144, 10.06.1995).
- 19.05.1998. Direktīva 98/27/EC; 19.5.1998 par rīkojumiem patērētāju interešu aizsardzības nodrošināšanai (OV L 166, 11.06.1998, 51. lpp).
- 2002. gada 29. jūnija Direktīva 2000/35/EC par maksājumu kavējumu novēršanu komercdarījumos (OV L 200, 08.08.2000).
- 2000. gada 22. decembra Regula (EC) Nr. 44/2001 par tiesas lēmumu jurisdikciju un atzīšanu civillietās un komercietās (Brisele I) (OV L 12; 16.01.2001). EESK ziņotājs: *Malosse* kgs (CES 233 2000. gada 1. martā, OV C 117, 26.04.2000).
- 2001. gada 28. maija Regula (EC) Nr. 1206/2001 par dalībvalstu sadarbību liecību par liecību un pierādījumu pieņemšanu civillietās un komercietās (OV L 174, 27.06.2001). EESK ziņotājs: *Batallera k-gs* (2001. gada 28. februāra CES 228, OV C 139, 11.05.2001).
- Pasākumu programma savstarpējas tiesas lēmumu atzīšanas nodrošināšanai civillietās un komercietās (OV C 12, 15.01.2001).
- 2000. gada 29. maija Regula (EC) Nr. 1346/2000 par maksātspējas procesiem (OV L 160, 30.06.2000). EESK ziņotājs: *Ravoet* kgs (2000. gada 26. janvāra CES 79, OV C 75, 15.03.2000).
- 2000. gada 29. maija Regula (EC) Nr. 1347/2000 par tiesas lēmumu atzīšanu un izpildi lietās par laulību un vecāku atbildību (OJ L 160, 30.06.2000). EESK ziņotājs: *Braghin* kgs (CES 940, 1999. gada 20. oktobrī, OJ C 368, 20.12.1999).
- 2000. gada 29. maija Regula (EC) Nr. 1348/2000 par tiesas un ārpustiesas dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs civillietās un komercietās (OV L 160, 30.06.2000). EESK ziņotājs *Bataller k-gs* (1999. gada 21. oktobra CES 947, OV C 368, 20.12.1999).
- Padomes 2001. gada 28. maija lēmums, ar kuru tiek uzveidots Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls civillietās un komercietās (OV L 174, 27.06.2001). EESK ziņotājs: *Retureau* kgs (CES 227, 2001. gada 28. februārī, OV C 139, 11.05.2001).
- Komisijas paziņojums par jaunu juridisku struktūru maksājumiem iekšējā tirgus ietvaros [COM(2003) 718 final; 2.12.2003]. EESK ziņotājs: *Ravoet k-gs* (CES 951/204, 30.06.2004, OV C 302, 07.12.2004).

⁽²⁾ COM(2002) 159 final, OV C 203, 27.8.2002. EESK ziņotājs: *Ravoet* kgs (CESE 1348, 2002. gada 11. decembrī, OV C 85, 08.04.2003).

4.2 EESK lūdz Komisiju izskatīt iespēju paplašināt šo priekšlikumu tā, lai tas aptvertu visu Eiropas Ekonomisko zonu.

4.3 Nepieciešamība izveidot Eiropas procedūru ātrai neapstrīdētu parādu piedziņai, tāpat kā jautājums par adekvātu debitoru, pret kuriem ir vērsta piedziņa, aizstāvības tiesību nodrošināšanu, ir dokumentēta dažādu dalībvalstu atbildēs par augstāk minēto Zaļo grāmatu.

4.3.1 EESK uzskata, ka Komisijas priekšlikumu nepieciešams papildināt ar statistikas datiem par pārrobežu un dalībvalstu procesu skaitu, uz kuriem attiecināms jaunais ierosinātais dokuments, kā arī ar šī dokumenta ieviešanas izmaksu/ labumu analīzi — jautājumiem, par kuriem Komisijas paskaidrojuma rakstā nekas nav minēts.

4.4 Savā atzinumā par Zaļo grāmatu EESK īpaši norāda, ka “Formulējot Eiropas neliela apjoma parādu piedziņas procedūru, pamatmērķis ir noteikt piemērotus pasākumus tiesas procesu paātrināšanai, vienlaicīgi neapdraudot garantijas, kas tiesvedībā iesaistītajām pusēm paredzētas saskaņā ar likumu”.

4.5 EESK uzskata, ka, neskatoties uz to, ka priekšlikumu nepieciešams rūpīgi un detalizēti rediģēt, lai nodrošinātu efektīvāku tajā izvirzīto mērķu sasniegšanu, tas izsaka pārdomātu atbildi uz divkārtšo prasību nodrošināt ātru parādu piedziņu un garantēt aizstāvības tiesības.

4.6 Neskatoties uz to, EESK atzīmē, ka ir svarīgi, lai uzņēmumiem nerastos iespēja izmantot maksājumu piedziņas procedūru kā aizsegu ārkārtas procesiem, it īpaši, izdarot spiedienu vai atgūstot parādus, kas radušies patērētāju aizsardzības noteikumu neievērošanas rezultātā. Tāpat ir svarīgi nodrošināt, lai pieņemtā procedūra neveicinātu slepenas norunas starp uzņēmumiem dažādās dalībvalstīs, kā rezultātā neapstrīdētu maksājumu piedziņa tiktu izmantota, lai veiktu apšaubāmā un/ vai pat noziedzīgā veidā iegūtu līdzekļu pārskaitījumus, tādējādi faktiski izmantojot likumīgu procedūru tā sauktajiem “naudas atmazgāšanas” darījumiem.

4.7 EESK atzīmē arī, ka bieži vien maksājumu piedziņas gadījumi, kas nonāk līdz tiesai, pat ja tie ir neapstrīdēti, ir saistīti ar agresīvu un/ vai maldinošu reklāmu, kas veicina produktu pārdošanu, pārliecinot patērētāju, ka attiecīgā produkta pirkušs un izmantošana vai patēriņš nebūs saistīts ar papildu izmaksām, vai, ja šādas izmaksas radīsies, tās neietekmēs ģimenes finansiālo stāvokli.

4.8 Tādēļ EESK uzskata, ka priekšlikums apskata tikai vienu daudz plašākas un sarežģītākas problēmas aspektu. Līdz ar to EESK vēlreiz lūdz Komisiju izvirzīt likumdošanas aktu projektus, kas definē piegādātāju atbildību gadījumos, kad māsaimniecības parādi radušies piegādātāju pielietotas negodīgas prakses rezultātā⁽¹⁾.

4.9 Komisija uzskata, ka Eiropas maksājumu piedziņas procedūra var veiksmīgi pastāvēt līdzās citām identiskām procedūrām, kas kalpo tam pašam mērķim un ir ietvertas dalībvalstu likumdošanas aktos.

4.9.1 Tomēr EESK uzskata, ka jābūt vienai vienotai maksājumu piedziņas procedūrai, proti, tai, kas paredzēta izskatāmajā projektā. Pēc definīcijas šī procedūra ir uzskatāma par vispiemērotāko situācijās, uz kurām tā attiecināma, pretējā gadījumā tā zaudētu lietderību. Tādējādi, kad regula tiks pieņemta, dažu dalībvalstu likumdošanas aktos paredzētās procedūras zaudēs savu spēku.

⁽¹⁾ Skat. EESK atzinumu un informatīvo ziņojumu par māsaimniecības parādsaistībām (ziņotājs: *Ataíde Ferreira* kgs, OV C 149, 21.06.2002).

4.9.2 Eiropas maksājumu piedziņas procedūra būtu izmantojama kā papildu izvēles iespēja tikai tad, ja pastāv alternatīva kopēja procedūra, bet ne tad, ja alternatīva ir valsts vietējā maksājumu piedziņas procedūra.

4.9.3 Šo iemeslu dēļ ir nepieciešams mainīt paskaidrojošā memoranda un projekta 8. preambulas redakciju, nepārprotami nosakot, ka Eiropas maksājumu piedziņas procedūra ir izmantojama kā alternatīva vienīgi citām kopējām — apkopojošām vai parastām procedūrām, nevis līdzīgām dalībvalstu procedūram.

4.10 Lai apzīmētu personu, kurai tiek iesniegts paziņojums par piedziņu, Priekšlikumā bieži tiek izmantots termins “parādnieks”. EESK uzskata, ka šis termins nav pareizs, jo tas ietver domu, ka persona, kurai iesniegts paziņojums par parādu piedziņas vēršanu, ir parādnieks, taču būtībā, kamēr piedziņa faktiski netiek vērsta, parādnieka nav un nevar būt.

4.10.1 Tādēļ EESK uzskata, ka, lai nodrošinātu vienota termina lietošanu dokumentā, termins “parādnieks” visur tekstā aizstājams ar terminu “atbildētājs”.

4.11 Visiem priekšlikumā minētajiem termiņiem un laika periodiem jābūt norādītiem dienās, nevis nedēļās. Ir skaidri jānosaka laika periodu aprēķināšanas nosacījumi (piem. tiesas darba pārtraukumi, valsts svētki, sestdienas un svētdienas), lai nodrošinātu noteiktību un nepārprotamību. EESK iesaka izmantot nosacījumus, kas izklāstīti Eiropas Kopienų tiesas procesuālo noteikumu 80. pantā et seq.

4.12 Procesuālajās tiesībās, “kopējā procedūra” un “parastā procedūra” ir divi dažādi jēdzieni. Dažās dalībvalstīs galvenā atšķirība ir starp kopējām procedūrām un speciālajām procedūrām. Procedūra uzskatāma par speciālu, ja likums paredz īpašu procedūru īpašas tiesvedības gadījumos, bet pārējos gadījumos paredz kopēju procedūru. Kopējā procedūra var būt parasta, apkopojosa vai paātrināta, atkarībā no prasības summas.

4.12.1 Priekšlikumā termins “parasta procedūra” izmantots neskaidri, nenorādot atšķirību. 2(2). pants attiecas uz parasto procedūru atšķirībā no apkopojosa procedūras. 6(5), 8. un 12. pantā lietots termins “parasta procedūra/parasts process”, lai apzīmētu arī “kopējas” procedūras jēdzienu.

4.12.2 Tādējādi 6(5), 8. un 12. pantā termins “parasta procedūra/parasts process” jāaizvieto ar terminu “kopēja procedūra/ process”.

5. Īpaši komentāri

5.1 2. pants — Eiropas maksājumu piedziņas procedūra

5.1.1 Frāze “neapstrīdēti konkrēta apjoma naudas prasījumi” jāaizstāj ar frāzi “neapstrīdēti konkrēta apjoma neto prasījumi”.

5.1.2 Lai varētu uzsākt konkrēta parāda piedziņu, tam ir jābūt noteiktas neto summas apmērā un tā samaksas termiņam jābūt nokavētam. Šāda veida jēdziens ir ļoti skaidri precizēts dažādās tiesiskajās sistēmās, un tas jāievēro, lai nodrošinātu konsekvenci likumu izpildē.

5.2 4. pants — Prasības attiecībā uz paziņojuma par Eiropas maksājumu piedziņu piegādes kārtību

5.2.1 4(1) panta klauzulā "... ja tiek ievērotas prasības, kas izklāstītas 1., 2. un 3. pantā" jāveic izmaiņas, jo 1. un 2. pants faktiski neattiecas uz šīm prasībām. 1. pantā definēts regulas apjoms, un 2. pantā precizēta procedūra, kuru tā iedibina.

5.2.1.1 EESK tādējādi iesaka izteikt tekstu šādā redakcijā: "... ja tiek ievērotas prasības, kas attiecīgi izklāstītas 1., 2. un 3. pantā".

5.2.2 4(2) pants nodrošina tiesai iespēju pieprasīt prasītājam, lai tas papildina vai veic labojumus pieteikumā.

5.2.2.1 Juridiskas kosekvences un procedūras ekonomijas dēļ EESK lūdz Komisiju izvērtēt šīs iespējas pārvēršanu par pienākumu, vismaz tajos gadījumos, kad pieteikumā ir daudz būtisku kļūdu vai izlaidumu.

5.2.2.2 Turklāt, priekšlikumā būtu jānorāda specifisks un, pēc nepieciešamības, īss termiņš, kurā prasītājam jāizpilda tiesas prasības. Ja prasītājs noteiktajā laikā neveic nepieciešamos prasības pieteikuma labojumus, prasība tiek noraidīta bez izskatīšanas.

5.3 5. pants — Prasības pieteikuma noraidīšana

5.3.1 Atbilstoši procesuālajām tiesībām lēmumu par maksājuma piedziņas prasības pieteikuma noraidīšanu var pārsūdzēt. Neskatoties uz to, 5(2) pants paredz, ka lēmums nav apstrīdāms.

5.3.2 Tādējādi, ņemot vērā iecerēto maksājumu piedziņas procedūras būtību, kā arī faktu, ka tā ir papildu izvēles iespēja (kas nozīmē, ka nav nekādu šķēršļu citu tiesas procedūru izmantošanai), pārsūdzība nav nepieciešama.

5.3.3 Ņemot vērā iepriekš minēto, 5(2) panta teksts izsakāms šādā redakcijā: "Eiropas maksājumu piedziņas pieteikuma noraidīšana nav pārsūdzama", tādējādi nodrošinot atbilstību informācijai, kas sniegta paskaidrojošajā memorandā. (*)

5.4 6. pants — Paziņojums par Eiropas maksājumu piedziņu

5.4.1 Atbilstoši 6(2) panta otrajam teikumam, ja atbildētāja (kā minēts iepriekš, terminu "parādnieks" nepieciešams aizstāt ar terminu "atbildētājs") adrese ir skaidri zināma, ir pieļaujamas paziņojuma piegādes metodes, kurās netiek saņemts atbildētāja apstiprinājums par paziņojuma saņemšanu.

5.4.1.1 EESK vērš Komisijas uzmanību uz faktu, ka klauzulas teksts "ja atbildētāja adrese ir skaidri zināma" ir pārāk nekonkrēts, kā rezultātā varētu rasties juridiski neskaidras situācijas, kas, savukārt, varētu izraisīt nopietnas sekas atbildētājam.

(*) Tulkotāja piezīme: portugāļu valodā termina "paskaidrojošais memorands" apzīmēšanai lietots vārds "recurso" (pārsūdzība), savukārt 5(2). pantā lietots vārds "impugnação" (iebildums, protests). Tekstā angļu valodā abos gadījumos tiek lietots vārds "appeal" (pārsūdzība, apelācija).

5.4.1.2 Dažās dalībvalstīs ir spēkā tā sauktā paziņojumu piegādes “adrešu sistēma”: saskaņā ar šo sistēmu, ja paziņojums tiek nogādāts uz šim nolūkam norādītu līgumslēdzēja puses adresi, tas uzskatāms par saņemtu, un tādēļ apstiprinājums par saņemšanu nav nepieciešams. EESK uzskata, ka adreses paziņojumu saņemšanai norādīšana nav pietiekama, lai tiktu izpildīta prasība par “skaidri zināmu adresi”.

5.4.1.3 Ja šī sistēma, t.i., kad netiek izvirzīta prasība saņemt atbildētāja apstiprinājumu par paziņojuma saņemšanu, ir apvienota ar mantas apķīlāšanas procedūru samaksas neveikšanas gadījumā, pirms paziņojums par piedziņu ir faktiski nogādāts atbildētājam, var rasties situācija, kad atbildētājs uzzina par maksājuma piedziņu tikai brīdī, kad tā tiek izpildīta un viņa(s) manta tiek apķīlāta.

5.4.1.4 EESK uzskata, ka šī nopietnā situācija, kas skar personas, kuru manta tiek apķīlāta, nedodot tām iespēju to apstrīdēt, ir jānovērš⁽¹⁾. Tādēļ EESK iesaka, kā uzsvērts slēdzienā par iepriekš minēto Zaļo grāmatu, ka nav pieļaujamas paziņojuma piegādes metodes, kur netiek saņemts apsūdzētās personas apstiprinājums par paziņojuma saņemšanu, un ka klauzula “ja apsūdzētā adrese ir skaidri zināma” 6(2). panta noslēgumā ir jāsvīturo.

5.4.2 Jāprecizē trīs nedēļu termiņš, kas norādīts 6(3)(b). pantā, norādot ekvivalentu dienu skaitu, tādējādi atvieglojot nepieciešamā laika perioda aprēķināšanu.

5.4.3 Priekšlikuma tekstā portugāļu valodā un dažās citās valodās jāprecizē 6(5). pantā minētais termiņš, piem., portugāļu valodā pēc vārda “prazo” jāpievieno vārdi “de prescrição” (“noteikumu par ierobežojumu”) (*).

5.4.4 Savā atzinumā par iepriekš minēto Zaļo grāmatu, EESK ieteica Komisijai, ka “juridiskā dokumentā ir jānorāda sekas, kas var rasties informācijas par pārsūdzību nesniegšanu gadījumā”.

5.4.4.1 Priekšlikumā šādi noteikumi nav iekļauti, tādēļ EESK vēlreiz lūdz Komisiju ietvert tajā minētos noteikumus.

5.5 8. pants — Atbildes raksta iesniegšanas ietekme

5.5.1 EESK uzskata, ka priekšlikumā nav pietiekami skaidri norādīts, ka tajos gadījumos, kad tiek iesniegts atbildes raksts, tiesvedība jāturpina saskaņā ar dalībvalstu civilprocesa noteikumiem, un tiesvedībā iesaistītajām pusēm nav jāierosina tālāka tiesvedība.

5.5.2 Tādēļ 8(1) pantā tekstu “tiesvedība tiek turpināta” jāpapildina ar vārdiem “automātiski, neierosinot jaunu tiesvedību”.

5.6 9. pants — Eiropas maksājumu piedziņas process

5.6.1 Kā norādīts attiecībā uz 6(2) pantu, 9(2) panta otrais teikums paredz, ka gadījumā, ja atbildētāja adrese (arī šeit termins “parādnieks” jāaizstāj ar terminu “atbildētājs”) ir skaidri zināma, ir pieļaujama paziņojuma piegāde, nesāņemot atbildētāja apstiprinājumu par saņemšanu.

⁽¹⁾ 2004. gada 21. aprīļa Regulas (EK) Nr. 805/2004, ar kuru tiek izveidots Eiropas tiesu lēmumu izpildes rīkojums neapstrīdētiem prasījumiem, paredz, ka paziņojums par piedziņu parādniekam tiek piegādāts bez apstiprinājuma par saņemšanu., taču neuzskata par pieļaujumu to, ka parādnieka adrese nav noteikti zināma. No dažādām paredzētajām situācijām, tikai c), d) un e) punktā minētās attaisno šajā EESK atzinumā un atzinumā par Zaļo grāmatu izteiktos iebildumus

(*) Tulkotāja piezīme: tekstā angļu valodā jau ir minēts “statute of limitations”.

5.6.2 EESK vērš Komisijas uzmanību uz faktu, ka klauzulas teksts "ja atbildētāja adrese ir skaidri zināma" ir pārāk nekonkrēts, kā rezultātā var rasties juridiski neskaidras situācijas, kas var radīt nopietnas sekas atbildētājam.

5.6.3 Šī iemesla dēļ EESK uzskata, ka uz šo gadījumu attiecināms tieši tas pats priekšlikums, kas tika izvirzīts attiecībā uz 6. pantu, proti, nav pieļaujamas paziņojuma piegādes metodes, kad netiek saņemts atbildētāja apstiprinājums par paziņojuma saņemšanu, un ka teksts "ja atbildētāja adrese ir skaidri zināma" 9(2) panta noslēguma daļā ir jāsvītro.

5.7 11. pants — Eiropas maksājumu piedziņas procedūras apstrīdēšana

5.7.1 Ja Komisija akceptēs EESK ieteikumu par paziņojumu piegādes bez atbildētāja apstiprinājuma nepieļaujamību, nepieciešams svītrot 11(4)(a)(i) pantu, lai nodrošinātu teksta konsekveni.

5.7.2 Izteikums "rīkojas ātri" 11(4). panta pēdējā teikumā ir ļoti neskaidrs, un tam ir iespējamās daudz dažādas interpretācijas.

5.7.2.1 Lai nodrošinātu nepārprotamību, EESK iesaka Komisijai precizēt termiņu, kurā jāīsteno 11(4). pantā paredzētās tiesības.

5.8 12. pants — Iebildumu raksta iesniegšanas ietekme

5.8.1 Kā minēts attiecībā uz 8. pantu, priekšlikumā nav pietiekami skaidri norādīts, ka gadījumos, kad tiek iesniegts atbildes raksts, tiesvedība jāturpina saskaņā ar dalībvalstu civilprocesa noteikumiem, un tiesvedībā iesaistītajām pusēm nav jāierosina tālāka tiesvedība.

5.8.2 Tādēļ tekstu "tiesvedība tiek turpināta" jāpapildina ar vārdiem "automātiski, neierosinot jaunu tiesvedību".

5.9 Juridiskā pārstāvība

5.9.1 EESC uzskata, ka lietas izskatīšana bez obligātas jurista vai cita profesionāla tieslietu speciālista pārstāvības pieļaujama tikai tajos gadījumos, kad prasījuma summa ir neliela, un ekspertu iesaistīšana lietas risināšanā nav ekonomiski izdevīga.

5.9.2 Tomēr, pretēji dažu dalībvalstu likumdošanas aktiem, priekšlikumā nav noteikti maksājumu piedziņas pieteikuma summas griesti, tādējādi rodas iespēja šo procedūru izmantot arī lielu summu piedziņai, kuras, ja tiesā iesniegts iebildumu raksts, saskaņā ar noteiktu dalībvalstu likumiem būtu atgūstamas parastas tiesvedības kārtībā.

5.9.3 Šādos apstākļos nav lietderīgi iesaistīt profesionālu juristu tikai tad, ja lieta tiek nodota izskatīšanai parastā civilprocesā. Patiešām, aizpildot piedāvāto atbildes veidlapu, parādniekam tiek prasīts ne vien norādīt, vai tas atzīst parādu, bet arī iesniegt iebildumu rakstu par prasību visā tās kopumā, tikai par prasības pamatsummu, tikai par soda naudu vai tikai par izmaksām. Ja parādnieks aizpilda šo veidlapu, tas var kaitēt jebkurai aizstāvībai stratēģijai, kuru var būt izstrādājis lietā no piedziņas procedūras sākuma iesaistītais jurists.

5.9.4 No otras puses, ja profesionāla jurista iesaistīšana netiek izvirzīta kā obligāta prasība, tas var radīt negatīvu ietekmi gadījumos, kad tiesvedībā iesaistītās puses atrodas nevienlīdzīgās pozīcijas (patērētāji pret profesionāļiem, lielle uzņēmumi pret maziem vai ģimenes uzņēmumiem).

5.9.5 Ņemot vērā minētos iemeslus, EESK iesaka Komisijai izvirzīt obligātu prasību, ka pusēm nepieciešama profesionālu juristu pārstāvība gadījumos, kad prasījuma apjoms pārsniedz noteiktu summu (piemēram EUR 2 500).

5.10 14. pants — Izmaksas

5.10.1 EESK uzskata, ka 14. pantam pievienojama 2. rindkopa: "Ja nav iesniegts atbildes vai iebildumu raksts, Eiropas maksājumu piedziņas procedūra tiek veikta bez maksas".

5.10.2 Ņemot vērā, ka maksājumu piedziņas procedūra notiek beztiesas kārtībā, ieteicams noteikt vienotu, sākotnēju, nelielu maksu, neatkarīgi no prasības summas.

5.10.3 Ja šis ieteikums netiks uzskatīts par vēlamu, regulā nepārprotami jāparedz, ka konkrētajā gadījumā ir piemērojami dalībvalstu likumdošanas akti, kuros iestrādāta 2003. gada 27. janvāra Direktīva 2003/8/EK⁽¹⁾.

5.11 Pielikumi: veidlapas

5.11.1 Priekšlikumā paredzētās sistēmas pamatā ir veidlapas, kas norādītas pielikumos 1, 2 un 3⁽²⁾. Procedūru vienmērīga norise iespējama vienīgi tad, ja šīs veidlapas kalpos mērķim, kuram tās paredzētas.

5.11.2 EESK ir pamatotas šaubas par pārrobežu domstarpību risināšanā izmantojamo formu efektivitāti un praktisko pielietojumu.

5.11.3 Piemērs: ja Itālijas uzņēmums, kuram parādā ir Polijas patērētājs, iesniedz pieteikumu par Eiropas maksājumu piedziņas procedūras uzsākšanu Itālijas tiesā, kādā valodā poļu patērētājs saņems paziņojumu — poļu vai itāliešu? Ja paziņojums ir itāļu valodā, vai ir garantija, ka poļu patērētājs sapratīs tās saturu un spēs izvērtēt, vai ir nepieciešama iebildumu raksta iesniegšana? Ja paziņojuma teksts ir poļu valodā, kurš būs atbildīgs par tā tulkošanu?

5.11.4 Prasītājam nav tikai vienkārši jāatzīmē attiecīgie lodziņi veidlapā, bet jāpievieno arī rakstiska informācija. Kurš būs atbildīgs par šīs informācijas tulkošanu? Un kurš apliecinās tulkojuma pareizību?

(1) OV L 26, 31.1.2003, 41. lpp.

(2) Pielikums Nr. 1 ietver Eiropas maksājumu piedziņas pieteikuma veidlapu (šī priekšlikuma 3. pants). Pielikums Nr. 2 ietver paziņojumu par Eiropas maksājumu piedziņu (6. pants) un atbildes veidlapu paziņojumam par Eiropas maksājumu piedziņu. (7. pants). Pielikums Nr. ietver Eiropas maksājumu piedziņas izpildes veidlapu (9. pants) un atbildes veidlapu (11. pants).

5.11.5 2000. gada 29. maija Regula 1348/2000 "Par tiesas un ārpustiesas civillietu un komercietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs", ņemot vērā šobrīd izskatāmās Eiropas tiesvedības procedūras neformālo un nesteidzīgo raksturu, neatspēko iepriekš minētās bažas.

5.11.6 Pat tad, ja hipotētiskais poļu patērētājs saņem Eiropas maksājumu piedziņas paziņojumu dzimtajā valodā, kādā valodā viņam ir jāsniedz atbilde? Kurš veiks tulkojumu no poļu valodas uz itāliešu valodu? Savukārt, ja saņemtais paziņojums nav poļu valodā, juridiski viņam ir tiesības atteikties to pieņemt. Jebkura šāda veida situācija radītu šķēršļus, kas var nelabvēlīgi ietekmēt Eiropas maksājumu piedziņas procedūras norises ātrumu.

5.11.7 Tādēļ EESK lūdz Komisiju apsvērt visefektīvāko veidu, kā nodrošināt, lai minēto veidlapu izmantošana pārrobežu strīdus jautājumos neapdraudētu ātru parādu atgūšanas procesu un atbildētāja tiesības uz aizstāvību.

5.11.8 EESK uzskata, ka visas veidlapas, izņemot atbildes veidlapu, ir pārāk sarežģītas personām, kurām nav profesionālu juridisku zināšanu.

5.11.9 Virkne terminu (likumā noteiktā procentu likme; procentu likme, kas pārsniedz ECB bāzes likmes; maksājumu piedziņa; "var tikt vērsts pret jums") personai bez juridiskām zināšanām var būt nesaprotamas. Tā kā Komisija iesaka neizvirzīt obligātu nosacījumu par profesionālu juridisku pārstāvību (lai gan EESK uzskata, ka tas iespējams tikai nelielu summu gadījumos), ir nepieciešama rīcība, lai visiem veidlapu lietotājiem nodrošinātu iespēju tās pilnībā izprast un pareizi aizpildīt.

5.11.10 Vismaz Portugālē, termini "ire" un "noma" apzīmē divus dažādus jēdzienus (nekustamais īpaums tiek izīrēts, bet kustamais īpašums tiek nomāts). Tādēļ pieteikuma Eiropas maksājumu piedziņai 8.2. punkta tekstā un paziņojuma par Eiropas maksājumu piedziņu 9.3. punkta tekstā attiecībā uz kustamo īpašumu jālieto termins "contrato de locação". Arī citās valodās lietotie termini jāskaidro ar attiecīgo dalībvalstu civiltiesību terminiem.

5.11.11 Visbeidzot, personai, kurai nav profesionālu juridisku zināšanu, radīsies grūtības aizpildīt Eiropas maksājumu piedziņas pieteikuma 11. punktu un paziņojuma par Eiropas maksājuma piedziņas 12. punktu. EESK iesaka šos jautājumus analizēt tiesā pēc prasītāja un atbildētāja dzīvesvietas.

Briselē, 2005. gada 9. februārī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu
komitejas
priekšsēdētāja
Anne-Marie SIGMUND